

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA

**POROČILO O UPORABI PRISILNIH SREDSTEV IN NAPADIH NA POLICISTE V
LETU 2011**

Ljubljana, februar 2012

UVOD

V Službi generalnega direktorja policije smo pripravili poročilo o uporabi prisilnih sredstev in napadih na policiste v letu 2011. Statistične podatke smo pridobili iz računalniške evidence dne 20. 1. 2012.

1 UPORABA PRISILNIH SREDSTEV

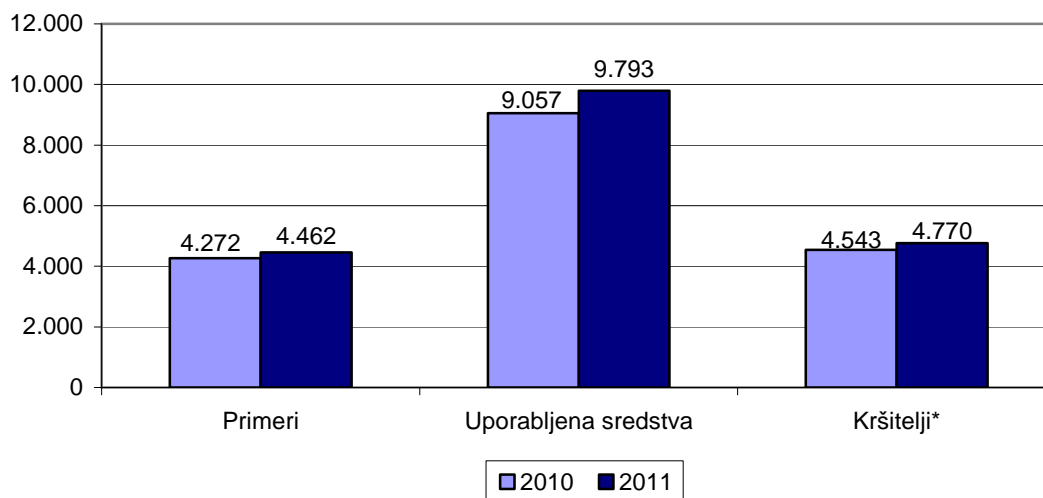
1.1 Obseg in vrste uporabljenih prisilnih sredstev

Leta 2011 so policisti v 4.461 (4.272) primerih zoper 4.769 (4.543) kršiteljev¹ uporabili 9.793 (9.057) različnih prisilnih sredstev.

Število uporabljenih prisilnih sredstev se je v primerjavi z letom prej povečalo za 8,1 %, število primerov, ko so policisti uporabili prisilna sredstva, se je povečalo za 4,4 %, število kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, pa se je povečalo za 5 %.

Vodje enot so ocenili, da je bilo od skupnega števila 9.793 strokovno in zakonito uporabljenih 9.750 (8.992) prisilnih sredstev, 1 (4) strokovno, vendar nezakonito, 0 (4) nestrokovno in nezakonito ter 22 (35) nestrokovno, vendar zakonito, za 19 (22) pa ocena uporabe na dan pridobitve statističnih podatkov še ni bila vnesena. Nezakonito in/ali nestrokovno so policisti uporabili 23 (43) prisilnih sredstev. Delež zakonito in strokovno uporabljenih prisilnih sredstev znaša 99,6 % (99,3 %).

Uporaba prisilnih sredstev

* Osebe, zoper katere so bila uporabljena prisilna sredstva.

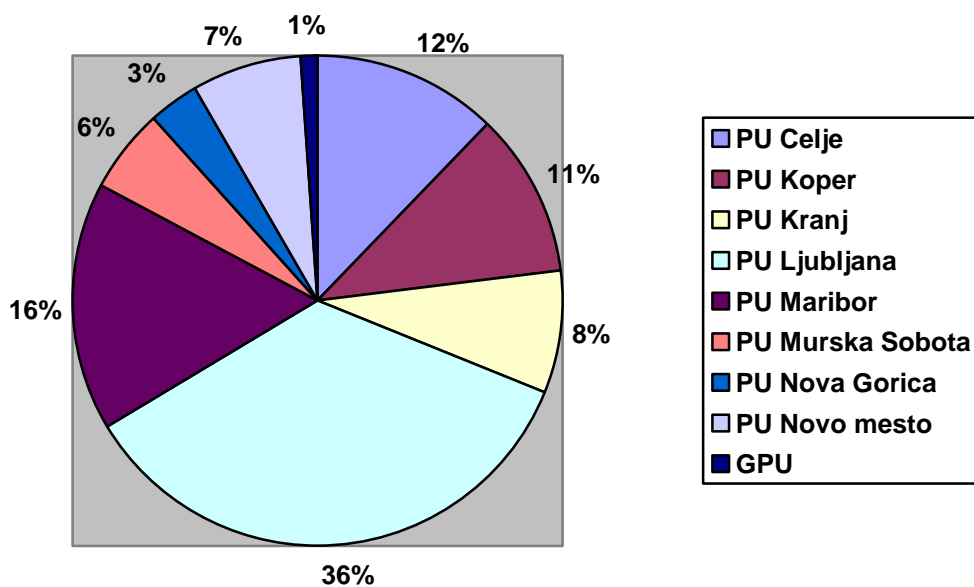
¹ Kršitelji so vse osebe v postopkih.

Uporaba posameznih vrst prisilnih sredstev in opozorilnega strela po enotah v letu 2011

	SV*	PR	FS	PAL	PS	SP	PUV	OS	Skupaj
PU Celje	437	39	693	13	-	24	-	-	1.206
PU Koper	469	22	520	44	-	2	2	-	1.059
PU Kranj	441	24	307	3	-	-	-	-	775
PU Ljubljana	1.626	88	1.697	47	-	6	7	1	3.472
PU Maribor	639	17	919	15	-	-	2	1	1.592
PU M. Sobota	223	16	309	5	-	-	4	-	557
PU Nova Gorica	127	5	179	-	-	2	-	-	313
PU Novo mesto	398	21	268	12	-	7	1	-	707
GPU	73	-	37	-	1	-	-	-	111
Skupaj	4.433	232	4.929	139	1	41	16	2	9.793

Legenda: SV - sredstva za vklepanje in vezanje, PR - plinski razpršilec, FS - fizična sila, PAL - palica, PS - plinska in druga sredstva za pasivizacijo, VC - vodni curek, KON - konjenica, PMV - posebna motorna vozila, SP - službeni pes, PUV - sredstva za prisilno ustavljanje prevoznih sredstev, SO - strelno orožje, OS - opozorilni strel

Deleži uporabe prisilnih sredstev po policijskih enotah v letu 2011

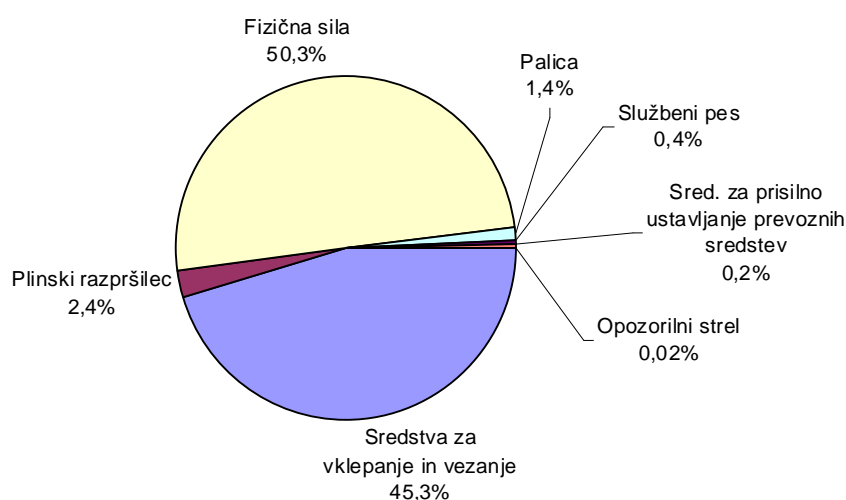

Iz grafa je razvidno, da so leta 2011 največ prisilnih sredstev uporabili policisti PU Ljubljana (36 %) in Maribor (16 %), najmanj pa policisti PU Nova Gorica (3 %). Delež uporabe prisilnih sredstev policistov NOE GPU je bil 1 %.

Uporaba prisilnih sredstev in opozorilnega strela

Vrsta prisilnega sredstva	Leto 2010	Leto 2011
Sredstva za vklepanje in vezanje	4.164	4.433
Plinski razpršilec	183	232
Fizična sila	4.625	4.929
Palica	58	139
Plinska in druga sredstva za pasivizacijo	-	1
Vodni curek	-	-
Konjenica	-	-
Posebna motorna vozila	-	-
Službeni pes	15	41
Sred. za prisilno ustavljanje prevoznih sredstev	10	16
Strelno orožje	-	-
Opozorilni strel	2	2
Skupaj	9.057	9.793

Deleži uporabljenih vrst prisilnih sredstev v letu 2011

Največkrat je bila uporabljena fizična sila ter sredstva za vklepanje in vezanje, uporaba drugih prisilnih sredstev pa je bila manj številna. Od fizične sile so bili največkrat uporabljeni strokovni prijemi – 4.060-krat. Strokovni udarci so bili uporabljeni – 75-krat, strokovni meti – 127-krat, strokovni pritiski – 39-krat, drugi načini uporabe fizične sile pa – 628-krat. Najhujše prisilno sredstvo – strelno orožje ni bilo uporabljeno, 2-krat pa je bil izstreljen opozorilni strel.

1.2 Uporabljena pooblastila

Policisti so prisilna sredstva najpogosteje uporabili pri pridržanju (4.609-krat), dajanju ukazov (1.953-krat), prijemu (985-krat), asistenci (396-krat), privedbi na podlagi odredbe pristojnega organa (394-krat), ugotavljanju identitete (349-krat), privedbi brez odredbe (219-krat) in varnostnem pregledu (133-krat).

1.3 Delovna področja in oblike dela

Največkrat so policisti prisilna sredstva uporabili pri vzpostavljanju javnega reda, in sicer 4.425-krat, 2.109-krat pri preiskovanju kaznivih dejanj, 2.046-krat pri zagotavljanju varnosti cestnega prometa, pri spremljanju in izročanju oseb 483-krat, pri obravnavanju dogodkov 502-krat, pri mejnih zadevah 200-krat, pri preventivni dejavnosti 17-krat in pri varovanju oseb 11-krat.

Glede na oblike dela so policisti največkrat uporabili prisilna sredstva pri intervenciji (4.106-krat), patroljiranju (2.854-krat), pri aktivnosti PPE (489-krat), asistenci (458-krat), pri drugih oblikah dela pa manjkrat, uporabljena pa so bila predvsem milejša prisilna sredstva.

Uporaba posameznih prisilnih sredstev glede na obliko dela

Vrsta prisilnega sredstva	Aktivnost PPE	Asistenca	Blokada	Dežurstvo	Intervencija	Opazovanje	Patroljiranje	Poostren nadzor	Varnostna - zaključna akcija	Drugo	Skupaj
Sred. za vklepanje in vezanje	149	142	9	17	1.563	75	1.297	50	132	999	4.433
Fizična sila – strokovni prijemi	162	244	7	17	1.970	87	1.217	64	51	241	4.060
Fizična sila – strokovni udarci	1	2			37		28	2	1	4	75
Fizična sila – strokovni meti	8	3			58	2	46	6		4	127
Fizična sila - strokovni pristiski	1	1		1	20		14		1	1	39
Fizična sila - drugi načini	43	57		1	315	6	148	7	4	47	628
Palica	110				19		10				139
Plinski razpršilec	11	9		1	113	13	76	1		8	232
Plinska in druga sredstva za pasivizacijo							1				1
Sred. za prisilno ust. prev. sred.			4		1		7			4	16
Služ. pes z nagobč., brez vrvica			1		2	4	3				10
Služ. pes brez nagobč., na vrvici	1									12	13
Služ. pes z nagobč., na vrvici	3				8		7				18
Opozorilni strel					2						2
Skupaj	489	458	21	37	4.108	187	2.854	130	189	1.320	9.793

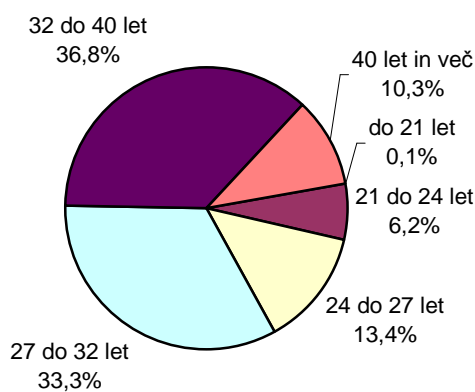
1.4 Starost policistov, ki so uporabili prisilna sredstva

Iz tabele in grafa je razvidno, da je bilo največ policistov, ki so uporabili prisilna sredstva, starih od 32 do 40 let (36,8%), nato od 27 do 32 let (33,3%) ter od 24 do 27 let (13,4%).

Starost policistov ob uporabi prisilnih sredstev

Starost	2010	2011
do 21 let	11	6
21 do 24 let	387	424
24 do 27 let	748	914
27 do 32 let	2.463	2.270
32 do 40 let	2.307	2.510
40 let in več	613	703
Skupaj	6.529	6.827

Deleži starostnih skupin policistov

2 POSLEDICE UPORABE PRISILNIH SREDSTEV IN NAPADOV

2.1 Poškodbe oseb zaradi uporabe prisilnih sredstev in napadov

Leta 2011 je bilo zaradi uporabe prisilnih sredstev in napadov na policiste poškodovanih 97 (92) kršiteljev in 126 (116) policistov. Poleg tega so bili pri 494 (463) kršiteljih in pri 42 (33) policistih vidni zunanji znaki zaradi uporabe prisilnih sredstev (praske, odrgnine, druge manjše poškodbe kože)².

Posledice uporabe prisilnih sredstev pri policistih in kršiteljih

	Št. policistov		Št. kršiteljev*	
	2010	2011	2010	2011
Vidni zunanji znaki**	33	42	463	494
Lahka telesna poškodba	113	124	90	95
Huda telesna poškodba	3	2	2	2
Posebno huda telesna poškodba	-	-	-	-
Smrt	-	-	-	-
Skupaj	149	168	555	591

² V preteklosti so policisti evidentirali tudi sled poškodbe, ki pa je nov klasifikator telesnih poškodb (velja od 1. 2. 1999) ne vsebuje več. Kljub temu policisti (od 1. 10. 2003), zaradi ugotavljanja morebitnega grdega ravnanja in spremljanja posledic, ki nastanejo zaradi uporabe posameznega prisilnega sredstva, opišejo vsako prasko, odrgnino ali drugo manjšo površinsko poškodbo, ki je nastala zaradi uporabe prisilnega sredstva, in sicer kot vidne zunanje znake uporabe prisilnega sredstva.

* Osebe, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva.

** Praska, odrgnina ali druga manjša površinska poškodba.

Telesno poškodovanih je bilo 2 % (2,5 %) kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, delež vseh posledic (telesne poškodbe in vidni zunanji znaki uporabe prisilnih sredstev) pa je bil 12,4 % (15,6 %). Pri uporabi prisilnih sredstev je bilo telesno poškodovanih 2,6 % (2,2 %) policistov, ki so uporabili prisilna sredstva, delež vseh posledic pa je bil 3,5 % (2,8 %).

Kot sredstva napadov kršiteljev, zaradi katerih so bili policisti telesno poškodovani oziroma so utrpeli vidne zunanje znake, so bili najpogostejši odtravanje, prijemanje, davljenje (66-krat), udarec z roko (41-krat), udarec z nogo (17-krat), sekira (2-krat), palica (2-krat) itn.

Posledice uporabe posameznih prisilnih sredstev pri kršiteljih

Vrste prisilnih sredstev	Brez posledic	Vidni zunanji znaki	Lahka telesna poškodba	Huda telesna poškodba	smrt	Skupaj	Delež telesnih posledic (v %)
Sredstva za vklepanje in vezanje	4.035	381	17			4.433	0,4
Fizična sila – strokovni prijemi	3.843	142	73	2		4.060	1,8
Fizična sila – strokovni udarci	57	9	9			75	12,0
Fizična sila – strokovni meti	105	13	9			127	7,1
Fizična sila – strokovni pritiski	38		1			39	2,6
Fizična sila – drugi načini	612	9	7			628	1,1
Palica	136	3				139	0,0
Plinski razpršilec	163	68	1			232	0,4
Plinska in druga sredstva za pasivizacijo	1					1	0,0
Sred. za pris. ust. prev. sreds.	16					16	0,0
Služ. pes z nagobč., brez vrvice	7	3				10	0,0
Služ. pes z nagobč., na vrvi	16	2				18	0,0
Služ. pes brez nagobč., na vrvi	12		1			13	7,7
Opozorilni strel	2					2	0,0
Skupaj	9.043	630	118	2		9.793	1,2

Opomba: Število poškodb pri uporabi posameznih prisilnih sredstev je večje od skupnega števila poškodovanih kršiteljev, ker se pri kršiteljih šteje le končna poškodba.

Največ telesnih poškodb kršiteljev je bilo pri uporabi strokovnih prijemov, sredstev za vklepanje in vezanje, strokovnih udarcev, strokovnih metov in drugih načinov fizične sile, saj je bilo teh sredstev tudi največ uporabljenih.

Pri uporabi strokovnih udarcev je bil delež telesnih poškodb (lahka ali huda telesna poškodba) 12 % (12,4 %), pri strokovnih metih 7,1 % (8,6 %), pri strokovnih prijemih 1,8 % (1,8 %), pri uporabi drugih načinov fizične sile 1,1 % (0,8 %) in pri uporabi sredstev za vklepanje in vezanje 0,4 % (0,2 %).

2.2 Posledice uporabe prisilnih sredstev glede na stanje kršiteljev

Stanje kršiteljev in posledice uporabe prisilnih sredstev

Stanje kršiteljev	Brez posledic	Vidni zun. znaki	Lahka tel. pošk.	Huda tel. pošk.	Smrt	Skupaj
Pod vplivom alkohola	2.073	375	72	2		2.522
Pod vplivom mamil	229	27	10			266
Nepojasnjeno psihično stanje	312	61	12			385
Skupaj	2.614	463	94	2		3.173

Od 4.770 kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, jih je bilo 2.522 pod vplivom alkohola, 266 pod vplivom prepovedanih drog in 385 v nepojasnjem psihičnem stanju. Zoper navedene osebe so policisti uporabili 7.893 oziroma kar 80,6 % vseh prisilnih sredstev.

3 NAPADI NA POLICISTE

Med napade na policiste so všteta kazniva dejanja po čl. 299, 300, 301 in 302 Kazenskega zakonika RS (KZ-1).

Leta 2011 je bilo 276 napadov na policiste, kar je 22 več kot leto prej, pri tem pa je bilo oškodovanih 517 policistov, kar je 156 več kot leto prej.

Kazniva dejanja napadov na policiste

	2010	2011	Porast/upad (v %)
Kazniva dejanja (čl. 299, 300, 301 in 302 KZ)	254	276	8,7
Napadeni policisti	361	517	43,2

Policisti so bili največkrat napadeni na cestah, trgih, v stanovanjih, nastanitvenih prostorih z neposredno okolico, na območju prometa, v gostinskih lokalih, na javnih prireditvah, v službenih prostorih policije itn.

Poleg napadov je bilo obravnavanih tudi 90 (89) groženj policistom, od tega največ policistom PU Celje (24) in PU Ljubljana (23), najmanj pa policistom PU Nova Gorica (1) in PU Murska Sobota (4).

4 UGOTOVITVE IN ZAKLJUČEK

V primerjavi z letom 2010 je bilo leta 2011 število kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, število uporabljenih prisilnih sredstev ter tudi število primerov, v katerih so policisti uporabili prisilna sredstva, večje. Število uporabljenih prisilnih sredstev se je v primerjavi z letom prej povečalo za 8,1 %, število primerov, ko so bila uporabljena prisilna sredstva, se je povečalo za 4,4 %, število kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, pa se je povečalo za 5 %.

Število obravnavanih kršitev po Zakonu o varstvu javnega reda in miru³, pri katerih je sicer uporaba prisilnih sredstev pogosta, se je zmanjšalo za 3,7 %, zmanjšalo pa se je tudi število pridržanih oseb – za 12,8 %. To je v največji meri posledica dejstva, da je s 1. 7. 2011 začel veljati nov zakon o pravilih v cestnem prometu (ZPrCP), ki med drugim omogoča uporabo diskrecijske pravice policista pri odreditvi pridržanja – tako je bilo skupno pridržanih 7.247 voznikov v cestnem prometu ali za 19,4 % manj kot leta 2010.

Najpogosteje uporabljena prisilna sredstva so bila sredstva za vklepanje in vezanje ter fizična sila, in sicer v 95,6 %, kar kaže, da policisti upoštevajo načelo sorazmernosti oziroma da so pri opravljanju policijskih nalog praviloma uporabili najmilejši prisilni sredstvi. Tudi telesnih poškodb kršiteljev je bilo malo (97) glede na sredstva in način upiranja oziroma napada.

V letu 2011 je močno poraslo število uporab službenega psa, saj so policisti to prisilno sredstvo uporabili 41-krat, leto prej pa 15-krat (porast za 173,3 %). Pri podrobnejšem pregledu podatkov o uporabi prisilnih sredstev smo ugotovili, da je porast posledica predvsem množičnih kršitev javnega reda in miru na športnih prireditvah, kjer so policisti v posameznem dogodku službenega psa kot prisilno sredstvo uporabili zoper več oseb.

Iz statističnih podatkov je tudi razvidno, da je bilo od 4.770 kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, kar 3.163 pod vplivom alkohola, prepovedanih drog ali v nepojasnjem psihičnem stanju. Zoper navedene osebe so policisti uporabili 7.893 oziroma kar 80,6 % vseh prisilnih sredstev. Obvladovanje takih kršiteljev je za policiste še zahtevnejše, več pa je tudi možnosti za nastanek posledic. Policisti so na splošno prisilna sredstva uporabili zakonito in strokovno v 99,6 %, kar kaže na visoko raven strokovne usposobljenosti policistov na tem področju.

Kaznivih dejanj preprečitev uradnega dejanja ali maščevanje uradni osebi in napad na uradno osebo, ko opravlja naloge varnosti, je bilo 22 več kot leta 2010 (porast za 8,7 %), napadenih policistov pa je bilo po statističnih podatkih kar za 156 več, kar predstavlja 43,2 % porast glede na leto prej. Z analizo okoliščin napadov na policiste je bilo ugotovljeno, da je takšen porast števila napadenih policistov skoraj v celoti posledica množične kršitve javnega reda in miru na nogometni tekmi, kjer je 13 osumljencev napadlo 10 policistov (tako 10 policistov nastopajo kot oškodovanci oziroma žrtve v 13 različnih kaznivih dejanjih napad na uradno osebo, ko opravlja naloge varnosti, saj je vsak izmed 13 osumljencev deloval proti 10 policistom). Poleg tega so v letu 2011 policistom izrekli eno grožnjo več kot leto prej.

Z analizo uporabe prisilnih sredstev v letu 2011 smo ugotovili tudi, da so policisti prisilna sredstva uporabili v povprečju na 46 obravnavanih kaznivih ravnanj⁴. Najredkeje so prisilna sredstva uporabili policisti PU Novo mesto (na 65 kaznivih ravnanj), najpogosteje pa policisti PU Koper (na 31 kaznivih ravnanj).

Navedeno kaže na dejstvo, da policisti v veliki večini primerov policijsko nalogo izvedejo z milejšimi ukrepi in prisilna sredstva uporabijo le takrat, ko naloge na drug način ne morejo uspešno opraviti.

---

³ Policisti so obravnavali 28.260 (29.332) kršitev Zakona o varstvu javnega reda in miru. Največ kršitev so obravnavali po členu 7/1 ZJRM-1 (prepiranje, vpitje ali nedostojno vedenje) – 5.005 (5.570). Po členu 6/1 ZJRM-1 (izzivanje ali spodbujanje k pretepu) so obravnavali 4.878 (4.906) kršitev, po členu 6/4, v povezavi s členi 6/1, 6/2 in 6/3 ZJRM – 1 (nasilje v družini) 3.705 (3.857) kršitev, po členu 7/2 ZJRM-1 (nedostojno vedenje do uradne osebe) 3.436 (3.394) kršitev, po členu 22/1 ZJRM-1 (neupoštevanje odredbe uradne osebe) 2.886 (2.684) kršitev itn. Vir: Poročilo o delu policije v letu 2011

⁴ Zajeti so postopki oziroma obravnavanja kršitev ZJRM in drugih predpisov o javnem redu, ZVCP, ZPrCP in drugih predpisov s področja cestnega prometa ter obravnavanja preiskanih kaznivih dejanj, ne pa tudi drugi postopki pri katerih ravno tako pogosto pride do uporabe prisilnih sredstev (npr. privedba na podlagi odredbe pristojnega organa, ugotavljanje identitete ipd.).

Pri uporabi prisilnih sredstev in napadih na policiste prihaja do hudih posegov v človekove pravice in svoboščine. Tveganje za nastanek telesnih poškodb ali drugih neželenih posledic je konstantno, zato bomo tudi v prihodnje sproti spremljali in nadzirali dogajanje na tem področju ter si ves čas prizadevati, da bi bilo stanje čim boljše.